

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXIV (28)

Štev. (No.) 37

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

11. septembra 1975

Niti za milimeter?

Vojaški udar, ki je v petek 29. avgusta strmoglavil v Peruju dotedanje predsednika, je odprl novo dobo perujske revolucionarne vlade. Pod katerim znamenjem se bo ta doba razvijala, je danes, skoro dva tedna po puču, težko reči. Novi predsednik, dotlej glavni poveljnik vojske in prvi minister general Francisco Morales Bermúdez je sicer takoj ob nastopu zatrdil, da se „revolucija v svojem bistvu ne bo spreminila niti za milimeter.“ vendar prav to, doslej nenehno zatrjevanje, da misli, da se perujska vlada in država nahajata pred važnimi spremembami, katerih smer je doslej še neznana.

Strmoglavljeni predsednik general Juan Velasco Alvarado je bil začetnik, ideolog in voditelj le „perujske revolucije“, katere pot je šla od prvotne spremembe zlasti gospodarskega in socialnega stanja države, vedno globlje, tako da je počasi segala v same temelje naroda in družbe. Od prvotnega nevtalnega stališča („naša revolucija je nacionalistična, izvirna, domača, humanistična, participacionistična in krščanska.“ je dejal Velasco Alvarado ob nastopu oktobra 1968) se je režim počasi pomikal proti levi. Prav tako se ni mogel izogniti raznim vedno bolj diktatorskim odlokom, kar je pripeljalo do napetosti v sami vladi in vojski.

Režim je vedno bolj iskal opore v komunističnih državah. Tu je bila na prvem mestu Sovjetska zveza, bistveno vlogo pa je igrala tudi komunistična Jugoslavija (ne smemo pozabiti na Kardeljev obisk v Peruju in na številne jugoslovanske „izvedence“ v Limi), in pa Castrova Kuba. Ob znani aferi maja lanskega leta, se je celo govorilo, da Peru sploh nima več oblasti nad razvojem, da tudi perujske oborožene sile niso več samosvoje, pač pa da nad vsem gospoduje Moskva.

Afera maja 1974 se je sukala okoli podzavljenja glavnih perujskih dnevnikov. Tedaj je poveljnik mornarice, viceadmiral Luis Vargas Caballero, nasprotoval vladnemu ukrepu, pa odstopil od svoje funkcije, da ne bi povzročil spopada med vojsko in mornarico. V vojski je tedaj bila močna skupina, ki je baje simpatizirala s pozicijo mornarice. Vodja te skupine je bil general (tedaj še ne vrhovni poveljnik) Morales Bermúdez. Takrat je zmagal še Velasco Alvarado. Tam pa se je pričel proces, ki ga je končno strmoglavil.

Vendar je ta dogodek le eden tistih iz celotnega procesa, in po njem ne moremo soditi ne Morales Bermúdeza, ne nove smeri perujske revolucije. Ta nova smer je zaenkrat jako naprotujoča, celo nelogična. Ob svojem nastopu je Bermúdez prejel podporo raznih sektorjev. Opozicija revolucionarnega procesa ga je smatrala za „konservativca“ in mu izrekla priznanje. Komunisti, njihove organizacije in sindikati so ga prav tako pozdravili kot človeka, ki bo „še bolj poglobil“ revolucionarni proces. Apristi, pristaši zadnjega ustavnega predsednika Belaunde Terry-a, so se izrekli za novo vlado v upanju, da bo „odprla dialog z narodom.“ Prav tako pa so svojo zaslombo Bermúdezu izkazali vsi krogi oboroženih sil.

In novi predsednik? Kot smo že omenili, je doslej še ob vsaki priliki zatrdil, da se v Peruju ni nič spremenilo; da je revolucija ista kot doslej, da „vlada je ista.“ On da bo le „spremenil metode političnega vodstva.“ Kakšne so te spremembe? Doslej nekatere izmed značilnih: poklical je v vlado za ministra prvega civilista od leta 1968 doslej (gospodarski minister Luis Barúa Castañeda), sploh so opazovalci označili sestavo nove vlade kot sad „političnega realizma.“ Bermúdez je tudi dovolil povratek v državo vsem, ki so bili pod Velascom Alvarado izgnani; med te spada bivši predsednik Belaunde Terry in njegovi pristaši, pa tudi vrsta komunističnih sindikalistov in časnikarjev, ki jih je vladne čase izgnal Velasco Alvarado. Nova vlada je tudi dovolila izdajanje revij, ki so bile zadnje čase prepovedane; in tu zopet vidimo, da se

TRIDESETLETNO LAŽ SO NADOMESTILI Z NOVO

Paterson, N. J. — Celih trideset let so slovenski komunisti trdovratno zanikali pokol slovenskih domobrancev in četnikov po končani vojni.

Kljub temu, da so domobranci klali in streljali na skrivaj, da se ne bi razvedelo, je resnica le prišla na dan, ko se je nekaj žrtve skoraj čudežno rešilo iz grobov, pobegnilo čez mejo in bratomorno morijo slovenskih komunistov objavilo. Celih trideset let so slovenski komunisti njih pričevanja trdovratno zanikali kot izmišljeno in neresnično. V emigraciji so ta pričevanja v tridesetih letih narastla v debele knjige, pa komunisti so še vedno trdili, da je vse sama laž.

Ne morejo več tajiti

Letos je pa resnica udarila na dan s tako silo, da je ne morejo več tajiti. Edi Kocbek, član izvršnega odbora OF, je pokol domobrancev javno priznal in obsodil. Ni tega storil iz ljubezni do domobrancev, da bi jim storjeno krivico popravil, marveč iz užaljenosti in maščevalnosti, ker so ga komunisti odstavili in poslali v kot. Za resnico pa ni važno, kako se prerije na beli dan, da le pride, potem si sama pomaga naprej. Doma zdaj o vrnjenih in pobitih domobrancih pred 30 leti na široko govorijo in pišejo.

Zelo iznajdljivi v lažeh

Komunistom to seveda ne more biti ljubo, zato so si izmislili novo laž. Ker že dejstva, da so domobranci poklali, ne morejo več tajiti, trdijo zdaj, da so bili vsi postavljeni pred vojaško sodišče in obsojeni in da „noben domobranec ni bil usmrčen brez sodbe, brez dokaza krivde.“

Rad bi vas videl, borce, ki ste šli skozi škofjeloške, šentviške, teharske in kočevske zapore, pa vam je Bog pomagal, da ste se iz groba rešili, kako ste pogledali, ko ste gornjo trditev brali. „Le kdo more kaj takega trditi?“ ste se vprašali. Veste, kdo? Jože Vidic, ki v Nedeljskem dnevniku objavlja članke z naslovom „Po sledovih črne roke.“

Večje zbirke laži, kot so njegovi članki, še nisem zasledil. Mnoge rojake, ki jih opisuje, osebno dobro poznam in kar strmim, ko berem, kakšne grozne zločine jim očita.

Ko sem bil pred kratkim v Evropi, sem se v Trstu srečal z dobrim znanecem, ki živi nekje na ljubljanskem Barju. Pokazal sem mu, kako se je Vidic razpisal o „domobrantskih zločinih v Kozlarjevi gošči“, pa ko je prebral, je kratkomočno odgovoril: „Pri nas o tem nihče nič ne ve.“ Pa je vendar tam doma. O vsem tem ve le Vidiceva domišljija, ki si dogodke izmišljuje in jih

s tem odlokom okoristijo razne komunistične publikacije. Po drugi strani je Morales Bermúdez izjavil, da je njegova vlada dostopna za vsako kritiko, a postavil pogoj, da ta kritika ne sme napadati „princip avtoritete“ ali pa „potvarjati, zaustavljati ali izneveriti revolucionarni proces.“

V svojem govoru v soboto 6. septembra je izrazil namen, izvesti revolucionarne postavke in doseči „socialno demokracijo s polno soudeležbo.“ Prav tako je na gospodarskem področju označil kot nujno, da pridejo „proizvodna sredstva v socialni ali samoupravni sektor“, vendar to v ozračju „ideološkega, političnega in gospodarskega pluralizma.“ Celotni proces pa da bo „socialističen, humanističen, osvobodiljski in krščanski.“ Vprašanje je, kako bo nova vlada vse te razne postavke uskladila v vsaj delno enotno smer.

Če si ogledamo zgodovinski razvoj perujske revolucije in vloge, ki jo je v njem igral novi predsednik, se porodi upanje, da bo proces res stopil na pot, ki bo „enako oddaljena od kapitalizma kot od komunizma.“ kakor so mentorji tega procesa stalno trdili. A dosedanji ukrepi še vedno polnijo z dvomom, da se res smer te revolucije ni spremenila „niti za milimeter.“

kroji po načelu: „Kar komunistični partiji koristi, je resnica.“

Zdaj si je Vidic privoščil največjo laž s trditvijo, da so „domobranci pred vojaškim sodiščem odgovarjali za storjene zločine in bili temu ustrezno kaznovani.“ Slovesno si nadene gloriolo zgodovinarja in še enkrat poudari: „Kot pričevalec te dobe lahko rečem, da noben domobranec ni bil usmrčen brez sodbe, brez dokaza krivde.“

Ko to laž berem, se nad ostalimi Vidicevimi izmišljotinami ne zgražam več. Kdor je zmožen take laži, si lahko privoščiti tudi manjše.

Kako pa je v resnici bilo

Se enkrat sem vzel v roke knjigo, v katerih domobranci, ki so šli skozi komunistične ječe in vsa njih mučenja, pa jim je Bog dal, da so se rešili iz groba, to bratomorno klanje opisujejo. Gledam, da bi našel v njih kaj o kakšnih „sodiščih“ in „sodnih razpravah“, pa zastoj.

Namesto tega berem v tretjem delu knjige „Pravi obraz OF“ na strani 61:

„Od prvega trenutka, ko so se transporti vrnjenih domobrancev ustavili na jugoslovanskih tleh, se je začelo zverinsko mučenje in pobiranje vrnjenih borcev. Vsak partizan, vsaka partizanka, terence ali terenka si je lahko izbral svojo žrtev, da je nad njo dokazal ljubezen do lastnega naroda in svoje komunistične nazore o dostojanstvu človeške osebe. S klobutami, z brcami, s puškinih kopiti, z jermeni in poži so do smrti mučili posameznike in si izmišljali za njihovo mučenje najostudnejše šale. V groznih mukah so morali umirati zlasti domobrantski in četniški oficirji, ki so jih prve pobili, kolikor so jih mogli odkriti.“

Večino domobrancev so strpali v razna taborišča in zapore, jih skrbno stražili in nato začeli množično pobijati. Uvod v to pobijanje so bila „zasliševanja“.

„Sodišča“ so to imenovali

Domobranci so klicali drugega za drugim pred okna barak, v katerih so uradovala „sodišča“. Vsako „sodišče“ sta sestavljala partizanka kot tiparica in politkomisar ali partizanski oficir kot tožnik in sodnik obenem. Komisar je stavil vprašanja in partizanka je tipkala „odgovore“ domobrancev in komisarjeve obtožbe.

Vprašanja so se glasila: Ime in priimek; čas, ki ga je prebil pri domobrancih; bitke, ki se jih je udeležil; število partizanov, ki jih je ubil.

Kdor je zanikal, da bi koga ubil, so ga pretepli, včasih do nezavesti, in komisar je tipkarici narekoval: „Zverinsko umoril enega.“ Če je kdo priznal, da jih je ubil pet, je komisar narekoval: „Zverinsko umoril deset.“ ali pa je ukazal zapisati še več, kakor se je pač komisarju zljubilo.

Udarni bataljon sploh ni bil „zasliševan“, le njihova imena so popisali, nato pa vse enostavno pobili.

Sicer pa je bilo tudi „zasliševanje“ drugih le komedija. Ob koncu ni bil prebran noben zapisnik, noben domobranec ni bil poklican, da bi podpisal svoje izjave.“

Kakšna so komunistična sodišča

Prav nič nam ne sme biti žal, če domobranci niso bili postavljeni pred sodišča, da bi bili sojeni, saj vendar vemo, kako komunistična sodišča delujejo. Naj za primer navedem sodni proces proti škofu dr. Rožmanu in soobtožencem, ki se je začel v Ljubljani 21. avgusta 1946.

V škofijiški pisarni v Ljubljani so v naglici poiskali spise, iz katerih je bilo razvidno, kako se je škof trudil, da bi narodu pomagal in ga reševal pred terorjem okupatorjev, ter jih izročili odvetniku dr. Alojziju Vrtačniku, ki je škofa zagovarjal. Ker se je mudilo in ker je bilo takrat na škofiji zelo malo osebja, niso utegnili dokumentov prepisati, marveč so izročili kar originale. Da jih ne bi! Ko je dr. Vrtačnik doku-

Slovesna otvoritev in blagoslovitev Zavetišča

dr. Gregorija Rožmana

V nedeljo 31. avgusta je že sam prelep sončni dan, lahko bi rekli, pomladanski dan, vabil slovenske rojake, da so se že v zgodnjih urah začeli zgrinjati pred poslopjem, ki ga je po stari slovenski navadi krasila smrečica v sljemeni. Bilo je to novo dograjeno Zavetišče škofa dr. Gregorija Rožmana, ki ima namen zbrati pod svojim krovom čimveč ostarelih in osamelih rojakov, da se jim na jesen življenja ne bo treba potikati med tujimi ljudmi in po tujih azilih.

Opoldanski program

Točno ob 11 dopoldne je Slovenska mladinska godba pod vodstvom Toneta Skubic zaigrala argentinsko in slovensko himno. Takoj nato je predsednik odbora in duša vsega dela za Zavetišče, Matevž Potočnik pozdravil zbrane zastopnike in goste. Svoje pozdravne misli je razvijal takole: „Iskrena zahvala in bratski pozdrav vsem, ki ste prišli na slovesnost blagoslovitve Doma, ki nosi ime našega pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana.“

Za tridesetletnico našega zdomstva se vrsti slovenskih otkov v svetu pridružuje novi otko, nova slovenska postojanka, nov dokaz našega narodnega čutenja, nov dokaz močnih vezi ljubezni v težkih dneh revolucije.

Slovensko Zavetišče je tu, resda po trudu in znoju, toda Bog bodi zahvaljen za to. Hvala tudi njegovemu zavetniku in varuhu, velikemu škofu Gregoriju, pa našim mrtvim fantom in končno tudi vam, dobri ljudje, ki ste nas razumeli, ki ste nam pomagali, ki imate ljubezen.

Ta dom počitka naj bo spomenik našim mrtvim bratom. V mislih nanje smo ga gradili, danes pa ga izročamo v last slovenski skupnosti po vseh kontinentih, prepričani, da smo storili le svojo dolžnost.“

Po teh pozdravnih besedah je povabil hotra go. Ivanko Žužek in Stanislava Budo, da sta prerezala slovensko-argentinski trak in vstopila.

Predsednik Potočnik jima je ponudil po starem slovanskem običaju kruha in soli, Slovenska mladinska godba pa je ta slovesni trenutek spremljala s primerno glasbo. Za botri so vstopili povabljeni gostje in vse ostalo občinstvo, ki je do zadnjega koticčka napolnilo vso obširno obednico.

Pričela se je sv. maša, ki jo je za žive in mrtve dobrotnike Zavetišča daroval ramaški župnik g. Jože Škerbec. V cerkvenem nagovoru je poudarjal, da so naši osamljeni bratje mogoče najbolj potrebni naše ljubezni in da smo po apostolu Pavlu brez te čednosti le brneč zvon ali zveneče cimbele. Sveto opravilo je spremljal z ubranim petjem SPZ Gallus pod vodstvom dirigenta dr. Julija Savellija, nekatere vloške pa je zaigrala Slovenska mladinska godba.

Po sv. maši je večina občinstva posedla po obširnem vrtu h kosilu. Prireditelji so bili tu in tam v zadregi, ker še zdace niso pričakovali tako številnega obiska. Toda z dobro voljo so bile najhujše ovire premagane ter so

mente sodišču predložil, jih je predsednik sodišča dr. Heli Modic zaplenil in dal uničiti. Takšna je komunistična pravica. Ker mora po naročilu komunistične partije škof dr. Rožman veljati za izdajalca in sodelavca z okupatorjem, je treba vsako sled njegovega nad vse požrtvovalnega in včasih zelo poniževalnega dela za reševanja slovenskega naroda uničiti.

Za komuniste je „resnica“, kar partiji koristi. Pa ta „resnica“ se po potrebi spreminja. Skozi 30 let je veljala, da domobranci niso pobili, zdaj velja, da so jih, a le po prejšnji obsodbi veljavnega sodišča.

Zelo sem radoveden, kakšen bo nadaljnji razvoj te komunistične „resnice.“

Rev. dr. Fr. Blatnik, SDB

gostje z užitkom segli po mesu, pečenem na žaru.

Popoldansko slavlje

Popoldanski program se je pričel s slavnostnim govorom predsednika Matevža Potočnika. Po uvodnem pozdravu zastopnikov in gostov, je takole pletel svoje misli: „Zamisel Zavetišča je stara prav toliko kot je staro naše zdomstvo. Ta ideja je izšla iz vrst borcev. Iz vrst onih, ki so se zavedali pomena iskrenega in nesebičnega prijateljstva. Lahko je graditi dom zase, za svojo družino. Graditi dom prijatelju ali sorojaku pa potrebuje utemeljitve, ki jo najdemo v medsebojni ljubezni ali pravem krščanskem bratstvu. Podlaga doma počitka je in mora ostati samo slovenska. Edinole načelna jasnost in priznanje k slovenski narodnosti morata biti predpogoj za vstop v ta dom. Vse drugo pa je pri vsakem posamezniku nedotakljivo in se ne sme poudarjati: prostost v nevažnem, jasnost v poglavitnem, vse pa povezano z rdečo nitjo bratske ljubezni. Ni slučaj, da so v našem odboru kar štirje vrnjenci iz Vetrin, ki so se vsak na svoj način rešili v svobodo.“ In je zaključil: „Z vašim sodelovanjem in z vašo pomočjo stoji danes po petih letih blagoslovitve temeljnega kamna in ob tridesetletnici našega zdomstva pred vami dom, pripravljen, da sprejme za začetek vsaj nekaj rojakov. Pripravljen, da nastopi in vrši pot poslanstva, ki mu je bila nakazana.“ Govor Matevža Potočnika so zbrani gostje sprejeli z navdušenim odobravanjem.

Sledili so pozdravi zastopnikov organizacij, društev in domov.

Kot prvi je pozdravil za NO Slovenije in za Kulturno akcijo univ. prof. dr. Tine Debeljak. Za Zedinjeno Slovenijo je pozdravil njen predsednik Marjan Loboda. Za Zvezo slovenskih mater in žena je spregovorila nekaj tehtnih misli ga. Ruža Šuc, za Ligo Matičena iz San Martina pa ga. Lina Matičič. Za Združenje slovenskih protikomunističnih borcev Vestnik je govoril Pavle Rant. Končal je svoj pozdrav takole: „K današnjem dnevu želimo samo dvoje: da bi bilo vedno in povsod toliko in tako dobrih slovenskih ljudi kot so bili tisti, ki so to Zavetišče priklicali v življenje, in želimo tudi, da bi se borci združili prej in ne šele na stara leta v Zavetišču.“ Za Združenje slovenskih protikomunističnih borcev Tabor je pozdravil Ivan Korošec in razvijal sledeče misli: „Prižigamo večno luč na oltar ljubezni, na oltar Slovenije v zdomstvu. Bog daj, da bi nikoli ne ugasnila! In ob tem oltarju, ob tem spomeniku ljubezni, te prosim, te rotim, dragi soborec, pozabiva sekundarno in bodiva zopet eno. Tako eno, kot sva bila v temnem ljubeljskem predoru, kot sva bila na krvavih teharskih arenah pred grobom — Slovenca, svobodnjaka!“ Za Naš Dom San Justo je pozdravil Albert Malovrh; za Slomškov dom, Ramos Mejía, Franc Vester; za Dom v San Martinu, Franc Zorc; za Slovensko vas v Lanusu, Nace Glinšek; za Slovensko Pristavo iz Morona, France Pernišek; za Slovensko hranilnico Sloga, Franc Hrovat; za Slovensko Državno gibanje, Jože Štefanič; za Slovensko planinsko društvo ga. Danica Petriček in končno, v imenu slovenske mladine, Tomaž Rant.

Po uradnem delu se je pričela vesela družabnost. Rojaki so se v v prijetnih pomenkih zadržali še pozno v noč.

n. r.

Res tuji v domovini

V našem listu smo že poročali o tožbi, ki jo je koroška nemškutarska organizacija Heimatdienst sprožila proti filmu „Fremde in der Heimat“. Sedaj pa je prišlo sporočilo, da je Komisija za varovanje radijskega zakona pri uradu zveznega kanclerja zavrnila to pri-

(Nad. na 3. str.)

NENEHNA KRIZA NA PORUGALSKEM

BREZ VLADE IN BREZ SMERI

Ko je v petek 29. avgusta portugalski predsednik Costa Gomes odstavil tako osporovanega ministrskega predsednik Gonçalvesa, je izgledalo, da je portugalska kriza vsaj delno rešena. A še daleč ni bilo tako. Costa Gomes je spremembo izpeljal na tak način, da se položaj sploh ni spremenil; kvečjemu le v prid komunistom. Gonçalvesa je namreč imenoval za vrhovnega poveljnika vojske, na predsedništvu vlade pa postavil poveljnika mornarice, prav tako filokomunističnega viceadmirala José Pinheiro de Azevedo.

Posledice so bile takoj vidne. Protikomunistične manifestacije so še pridobile na sili. V vrstah oboroženih sil pa je nezadovoljstvo šlo še dalje. Glavni vojaški poveljniki so sploh izjavili, da Gonçalvesa ne bodo ubogali. To so tudi dejansko izvedli, ko niso izvajali njegovih ukazov, kar je pripeljalo enostavno do pravega vojaškega upora. Proti Gonçalvesu, njegovi politiki in njegovemu obstanku na novem položaju se je izreklo tudi letalstvo, zaradi česar je bil predsednik Costa Gomes prisiljen do novih sprememb. Vendar je še skušal na kak način rešiti položaj, ne da bi popolnoma ugodil umirjenim sektorjem. Zato je sklical zborovanje vojaškega sveta, ki naj bi odločil o bodočih korakih.

To zborovanje pa ni šlo v račun vojske, kajti delegati v svetu oboroženih sil, so še vedno pretežno pod komunističnim vplivom. Zato je zborovanje enostavno bojkotiralo. Položaj pa se je še zaostрил, ko je Gonçalves, spričo dejstva, da se je njegovi oblasti bližal konec, zagrozil, da bo oborožil civiliste (seveda komuniste), ki bi branili njega in komunistične položaje v vladi. A ko je prejel zaslombo mornarice, je Gonçalvesu nenadoma zmanjkalo tal pri

lastnih ljudeh. Komunistična partija, videč da je položaj nevzdržljiv, je pričela pogajanja glede bodoče vlade: Gonçalves je odslužil in treba ga je bilo žrtvovati.

Tako je predsednik Costa Gomes Gonçalvesa odstavil iz vojaškega sveta, nakar je odstavljeni sam odstopil od položaja vojaškega poveljnika. Istočasno je Costa Gomes tudi v soglasju z oboroženimi silami organiziral Revolucionarni svet, katerega sestavlja 8 zastopnikov mornarice in letalstva. Tako Gonçalvesov odstop kot sestavo revolucionarnega sveta smatrajo kot zmago umirjenih nekomunističnih sektorjev.

Vendar s tem tudi še ni bila rešena portugalska kriza. Kot posledica novonastalega položaja, so odstopili vsi ministri vlade in Pinheiro de Azevedo je skušal sestaviti novo vlado. To pa se je izkazalo za kaj težko. Ne Soaresovi socialisti, ne demokrati (skupaj predstavljajo ogromno večino portugalskih volilcev) nečejo stopiti v vlado, če prej ni jasno povedano, kakšen je vladni načrt. Prav tako socialisti niso zadovoljni z izidom vojaške krize. Trdijo da je v Revolucionarnem svetu še vedno mnogo „gonçalvističnih“ elementov. Spričo tega stanja je Costa Gomes do konca tedna še potrdil ministre na njihovih mestih; do tedaj upajo najti izhod iz te slepe ulice.

Medtem pa je tudi portugalska Cerkev ponovno javno napadla komizem. Lizbonski nadškof, kardinal Antonio Ribeiro je kritiziral zlasti monopol, ki ga komunisti izvajajo nad družbenimi občili. Zatrdil je, da „portugalski narod hoče živeti v mirni družbi, kjer bi manjšine ne skušale po nedemokratičnih sredstvih uvesti totalitaristične sisteme in ideologije, ki so tuje domačemu krščanskemu čutenju.“

Mednarodni teden

ZDRUŽENE DRŽAVE so pripravljene v „določenih primerih“ odložiti plačilne roke za posojila državam takojmenovanega „tretjega sveta,“ vendar ne mislijo na kak splošen plačilni moratorij za dolgove teh držav. Celotni dolg držav v razvoju znaša po cenitvah iz leta 1974 okrog 80.000 milijonov dolarjev. Države v razvoju pa skušajo doseči odložitev odplačevanja dolgov v posebni konferenci pod okriljem Organizacije združenih narodov, ki naj bi bila leta 1976. Na tej konferenci hočejo izsiliti splošen moratorij, spremembo koledarja odplačilnih rokov in revizijo obrestne mere.

TURČIJA je umaknila s Cipra 4.000 vojakov v začetku septembra. Pred tem je že zapustilo Ciper 6.000 vojakov, toda kljub temu je na Cipru še vedno kakih 30.000 mož, ki so se pred letom izkrcali na Cipru.

PREDSEDNIK ZDA Gerald Ford je 5. septembra v kalifornijskem glavnem mestu Sacramento srečno ušel tretjemu atentatu. Šestindvajsetletna Lynne A. Fromme, ki pripada hipijevski „družini“ Charlesa Mansona, obsojenega na smrt zaradi umora igralka Sharon Tate in šestih drugih oseb, se je preinila do predsednika Forda in naperila vanj pištolo. Toda osebna straža je bila hitrejša in jo je razorožila; morilka je ob aretaciji kriknila: „Ni se sprožila.“

V SANTIAGU DE CHILE so odkopali študentje antropologije čilske univerze ogromen kamen, ki meri v širino trideset in dolžino 40 metrov ter ima dvesto odprtih, narejenih s človeško roko. Za kaj so služile luknje v tej ogromni skali, še niso mogli ugotoviti; nekateri arheologi menijo, da so jih uporabljali prvotni prebivalci Čila za mletje raznih pridelkov.

SOVJETSKA ZVEZA je postala leta 1974 ena glavnih petrolejskih držav proizvajalk. Ta država je povečala svojo letno proizvodnjo petroleja za 9 odstotkov in tako s 3.400.000.000 sodi prvič prekoračila ameriško produkcijo. Ameriška produkcija je namreč, to leto padla za pet odstotkov in je znašala 3.200.000.000 sodov. Kljub precejšnjim omejitvam potrošnje petroleja v ZDA, je ta država v letu 1974 povečala dnevni uvoz petroleja od 3.244.000 sodov v letu 1973 na 3.474.000 v letu 1974.

1974 ploskal vsem terorističnim napadom proti Izraelcem ali državam, ki imajo z njimi zveze, je izjavil, da „mir na Srednjem Vzhodu ne bo nikoli ameriški, ampak palestinski, saj nismo edini, ki temu miru nasprotujemo.“ Ta teden se bo v Damasku sestal glavni svet OOP, kjer bo preučil „nevaren položaj zaradi podpisa pogodbe med Egiptom in Izraelom.“

América latina y el belicismo

Diversos criterios económicos y sociales sitúan a América latina entre los países subdesarrollados o en vías de desarrollo. El esfuerzo por remontar esa situación es visible en muchos de los países del área. Sin embargo vemos que, paralelamente a las inversiones realizadas en diversos sectores de infraestructura, también aumenta constantemente el presupuesto bélico, como si los países en esta parte del mundo, estuvieran empeñados en una particular carrera bélica.

Un estudio internacional, publicado recientemente en Londres, ha establecido los siguientes guarismos para el sector:

Brasil marcó el incremento más pronunciado, al aumentar de 208.000 a 254.500 sus efectivos militares.

Sus gastos de defensa para 1975 se estiman en 1.283 millones de dólares comparados con los 1.207 millones del año anterior, precisó el Instituto Internacional de Estudios Estratégicos, en la edición 1975-76 de „El equilibrio militar“.

Chile aumentó sus efectivos de 60.000 a 73.800; Venezuela, de 39.500 a 44.000; Perú, de 54.000 a 56.000; y Uruguay, de 21.000 a 22.000. En cambio las fuerzas argentinas se redujeron de 135.000 a 133.000 hombres.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Zadnji teden se je pozornost v argentinskem javnem življenju sukala predvsem okoli vojaških krogov, ki so si naredili nalogo, popolnoma iztrebiti prevratno delovanje v državi. Razne so bile izjave visokih vojaških poveljnikov v tej smeri. Vsak general, ki je nastopil svoje novo mesto (po zadnjih ostavkah v vojski, o katerih smo že poročali, je prišlo do nekaterih sprememb), je čutil dolžnost, da izrecno poudari ta namen oboroženih sil.

Kdor izmed opazovalcev je v tej smeri iskal nekoliko globlje, je lahko prišel do sledečih zaključkov: poglobitev protisubverzivnih akcij je indirektni pritisk na vlado, da naj tudi ona na svojih področjih temeljito izjavi pozitivne ukrepe za rešitev sedanega položaja, pa pritisk na sindikalne in gospodarske organizacije, ki naj tudi vršijo svoje poslanstvo. Vojska naj bi z iztrebljenjem gverile dala dober zgled, kateremu naj sledijo vsi ostali sektorji.

A za izvedbo te naloge, mora vojska imeti vladno oporo. Zlasti kar se tiče pravnih okolištin. Zato je vlada izdala odlok, s katerim je prepovedala vsakršno delovanje takojmenovane skupine „Montoneros“. Zanimivo je namreč, da kakor so bile razne trockistične in castristične prevratne skupine izobčene in preganjane, tako „Montoneros“ niso bili nikdar uradno prepovedani, pač pa so se, kot peronistična skupina, sami izločili iz zakonitosti.

Druga točka, kateri je bila tudi posvečena velika pozornost, je bila misija gospodarskega ministra v Severni Ameriki. Tja je šel v prvi vrsti po kredite, s katerimi bo Argentina plačala svoj veliki zunanji dolg. V glavnem je bilo njegovo poslanstvo uspešno. Naklonjenost je pokazal tako Mednarodni denarni fond, kot nekatere privatne banke. Po besedah samega ministra je položaj, vsaj za kratkoročno dobo, rešen. Kako pa bo šlo potem, tako z iskanjem novih kreditov, kot z drugimi sredstvi za odplačevanje dolgov

in dviganje notranje gospodarske moči, je odvisno od države same. In pod to oznako je treba vštetiti vlado in njene funkcionarje, sindikaliste in delavce, podjetnike in njihove organizacije, sploh vse. Minister dr. Caffiero je v tem realist. Ne gre za deklamatorične izjave, temveč za konkretno delo. Rešitev za zavoženo stanje bo le v tem delu, in pa v zelo ojačenem izvozu, ki bo prinesel v usabne državne blagajne tako zaželjene devize.

Problem deviz je tudi napotil ministra dr. Caffiera, da se je ob povratku iz Severne Amerike ustavil v Venezueli. Ta država, kot izvoznica petroleja, je ena maloštevilnih latinskoameriških držav, ki ne doživlja inflacije, ki pa ima velik trg odprt za uvoz, do katerega Argentina doslej ni imela dostopa.

Tudi je pretekli teden znova prišlo na površje govorjenje o spremembi sedanje ustave. V vladnih krogih je bilo celo govora o roku, v katerem naj bi se te spremembe izvedle: do 26 avgusta 1976. To bi pomenilo, da bi bilo treba še precej pred tem datumom sklicati volitve za ustavodajno skupščino, stranke bi se na te volitve morale pripraviti, skupščina bi se morala sestati in v težkih debatah, ki so običajno s tem povezane, odobriti razne spremembe.

V zvezi s to ustavno reformo omenimo, da so v istih vladnih krogih izjavili, da bo imela ustavna reforma namen določiti, „kakšno državo hočemo Argentinci v letu 2000. Zato je potrebno, da se zedinimo v določenih temeljih, ki jih ne bodo mogle spremeniti razne vladne spremembe.“ Pri tem se nam poraja pomislek, da bi bilo trenutno večje važnosti skleniti, kaj hočemo vsi za letos in za prihodnje leto. Kajti če stvari ne vzamemo resno v roke, o letu 2000 ni treba govoriti. Pa o tem je svoje mnenje izrekel že pokojni general Perón, ki je dejal: „Leto 2000 nas bo našlo združene, ali zasužnjene.“

Sporazum med Egiptom in Izraelom

Sporazum, ki ga je dosegel po dolgih mesecih razgovorov ameriški zunanji minister Kissinger, odobrava malo arabskih držav, več jih je nasprotnih. Po tem sporazumu so se izraelce čete umaknile v sinajski puščavi za 18 do 38 km. v dolžini 70 km. Prepuščili so Izraelci tudi petrolejske pravice v Abu Rudeis, kjer so črpali kar za 55 odstotkov petroleja za svojo porabo. Odstopljeno ozemlje, ki meri kakih 2.500 kvadratnih kilometrov, bodo nadzorovale čete Organizacije Združenih narodov, 200 civilnih tehniških strokovnjakov iz ZDA pa bodo imeli na skrbi alarmne naprave.

Novi sporazum sta obe državi podpisali 4. septembra v Ženevi. Podpis novega sporazuma je bojkotirala Sovjetska zveza, ki ni hotela poslati v Ženevo svojega opazovalca, zaradi tega tam

kaj tudi ni bilo ameriškega, pač pa Enso Siilasvuo, poveljnik čet OZN na Srednjem vzhodu.

Sovjeti so seveda hudo napadli egiptovskega premierja Anvar el Sadata, ta pa je obtožil sovjetsko zvezo, da razširja laži o prodaji egiptovskih pravic je prisostvoval podpisu finski general z novim sporazumom.

Obe strani sta ob podpisu izjavili, da je to le eden prvih korakov za mirno rešitev problema na Srednjem Vzhodu.

Sporazum mnogo arabskih držav kritizira. Med temi najzločnejši napadata sporazum Sirija in Irak. Organizacija za osvoboditev Palestine, ki jo vodi Yasser Arafat pa gre še dalje: kar odkrito poziva egiptovsko vojsko, naj vzame karte v svojo roko. Arafat, ki je leta

(3)

Tako pišejo sedaj tudi mnogi časopisi po svetu: samo, da bi čimprej prenehalo to krvoprelitje v Vietnamu in da bi prišlo k narodni združitvi!

(Pri berlinskem zidu nihče ne pomisli na „narodno zedinjenje!“)

Kaj je Amerika storila za Evropo

Zelo nevarno gledanje na svet je, če se začne vtihotapljati takole mišljenje: „Pustite že enkrat vse. Pustite Korejo, pa bomo živeli v miru! Pustite že Portugalsko, razume se! Pa Japonsko tudi! In seveda Izrael. In Taiwan, in Filipine, Malajzo! Pustite še vseh drugih deset afriških držav! Pustite nas živeti v miru! Dajte nam še za naprej voziti se po naših širokih avtostradah! Dajte nam priložnost igrati tenis in golf! Pustite nas v miru mešati naše koktajle, kakor smo navajeni. Pustite nam na vsaki strani naših ilustriranih listov gledati sladki smehljaj sladkih deklet z belimi zobmi in kozarčkom pijače!“

Toda razvoj je dobil še drugačen nepričakovan obrat. Na zapadu se pripravljajo, da nastopijo z obtožnico proti Združenim državam Amerike. Zdaj slišimo že mnogo glasov: „Amerika, to je tvoja krivda!“ Jaz moram danes s tega prostora najodločneje braniti Ameriko pred temi obtožbami. Jaz moram priznati, da so Združene države Amerike izmed vseh zahodnih držav najmanj krive vsega tega, temveč da so največ storile, da do tega ne pride. Amerika je pomagala Evropi dobiti prvo in drugo svetovno vojno. Amerika je pomogla Evropi, da je spet vstala iz porušenja obeh svetovnih vojn. Petnajst, dvajset, da,

petindvajset let zaporedoma je stala kot ščit tukaj, da zavaruje Evropo, medtem ko so istočasno evropske države preštevale groše in premišljevale: Kako bi se mogle rešiti plačevanja naših vojsk? Ali bi ne bilo boljše sploh ne imeti nobene vojske? Kako bi se znebili stroškov za oboroževanje? Kako bi mogli iti iz NATO-a ven? Saj vemo, da nas bo Amerika vseeno branila. Tam v Evropi, v teh deželah s tisočletno civilizacijo in kulturo, se je začel ta razvoj, čeprav prav tam stoji bliže nevarnosti kot tukaj in kjer bi skupno povezanost morali boljše razumeti.

Tisti vaših vojnih ujetnikov, ki so se povrnili domov, so vam pripovedovali, kako so jih mučili. To pomeni, da tiste, ki so ostali še tam, zdaj mučijo bolj. Toda oni se ne umaknejo niti za korak. To so vaši najboljši možje. Vaši prvi junaki, ki v osamljeni borbi ostajajo trdni. Na žalost jim zdaj ne moremo dati poguma z našimi aplavzi. Oni ne morejo slišati našega odobravanja v svojih celicah-samicah, kjer lahko umrejo, ali kjer lahko sede trideset let, kakor jih sedi Raoul Wallenberg, tisti švedski diplomat, kakor gotovo veste, ki so ga leta 1945 odveli v Sovjetsko zvezo. Trideset let že sedi, pa ga še niso izpustili.

Pri tem pa se najdejo pri vas histerični politiki, ki pravijo: „Jaz se bom popeljal v Severni Vietnam, tam padem na kolena in na kolnih bom izprosil izpustitev naših vojnih ujetnikov.“ To ni več politično dejanje, to je že masohizem!

Da bi pravilno razumeli, kaj je „od-

Nemoralni proces brezkončnega popuščanja

GOVOR ALEKSANDRA SOLŽENICINA V WASHINGTONU

Prav zatogadel, ker sem prijatelj Amerike, in prav zato, ker so me prijateljska čustva do nje pripravila do tega govora, sem prišel, da bi vam rekel: Prijatelji moji, jaz vam ne mislim govoriti s sladkimi besedami! Svetovni položaj namreč ni samo nevaren, ni samo ogrožen, ampak je naravnost katastrofalen. Nekaj se je zgodilo, kar je za navadni človeški razum nerazumljivo.

Začeni z Jalto so državniki Zahodne Evrope napravili na nerazumljiv način celo vrsto najrazličnejših kapitulacij. Nikdar ni zapad, se pravi predzident Roosevelt postavil nobenega pogoja za izvršeno pomoč — Zapad je tako izvajal neomejeno pomoč, nato pa še dodajal neomejeno vrsto dežel. Že v Jalti je bila na tih način priznana okupacija Mongolije, Moldavije, Litve, Lotve in Letonske. Po tem se tudi ni nič storilo za obrambo Vzhodne Evrope, in tako so k prejšnjim dodali še sedem ali osem dežel Vzhodne Evrope.

Stalin je zahteval izročitev sovjetskih državljanov, ki se niso hoteli vrniti v svojo domovino. In zahodne dežele so izročile poldrug milijon ljudi. So jih izročili? Ne, nasilno so jih vrgli nazaj! Angleški vojaki so ubijali Ruse, ki niso hoteli iti k Stalinu v ujetništvo, s tem, da so jih vrnili nasiloma nazaj Stalinu v likvidacijo. To je postalo

znano šele sedaj, še ne dolgo, pred nekaj leti. Poldrug milijon ljudi!

Le kako je mogla zahodna demokracija storiti kaj takega? In naslednjih trideset let — nenehno umikanje nazaj in dodajanje novih držav, eno za drugo. To je pripeljalo do tega, da so zdaj že v Afriki sovjetski sateliti in da je skoraj vsa Azija zasedena po komunistih. Zdaj je Portugalska na vrsti, da pade v prepad.

V zadnjih tridesetih letih je bil totalitarizmu izročen večji plen, kakor pa ga je katerakoli država po svojem porazu morala kdajkoli plačati. Ni bilo ta čas sicer nobene vojne, toda posledica je bila prav taka, kot po vojnem porazu. Mi, na Vzhodu, tega dolgo nismo mogli razumeti. Mi nismo mogli zrušiti premirja v Vietnamu nikdar razumeti. Se pravi, slednji sovjetski človek je razumel, kako je bilo s tem premišljeno izmišljenim „premirjem“, ki je dalo Severnemu Vietnamu možnost, na katerikoli poljubni dan, kadar bi se mu zahotel osvojit Južni Vietnam. In potem je bil ta mir celo odklikovan z Nobelovo nagrado!

To tridesetletno umikanje ima za posledico nevarno razpoloženje. Že se širi po svetu mišljenje, kako bi se moglo najhitreje odkupiti, kako nekaj najhitreje odstopiti, da se obstane pri takem pomirjenju, da se ohrani vsaj mir.

(Bo še)

Novice iz Slovenije

SLOVENC I V ARGENTINI SLOVENC I PO SVETU

Osebnostne novice

KRŠT. V farni cerkvi sv. Joda Tadeja v Ituzaingo je bil krščen Boris Maksimiljan Mežnar, sin Janeza in ge. Marije roj. Hirschegger. Botrovala sta gđ. Anica Rode in rev. Jurij Rode, ki je bil tudi krstitelj. Srečnim staršem naše čestitke!

LUDVIK PIČULIN — UMRL

V soboto 6. septembra so spremili k zadnjemu počitku na pokopališče Charcarita zavednega Slovenca Ludvika Pičulina, ki je zadnja leta živel v Morenu. Umrl je v Buenos Airesu 5. septembra, zadela ga je možganska kap in je bolezn podlegel. Pokojnik je bil primorski rojak, rodil se je 2. januarja 1901 v Bukovici pri Gorici. Kakor mnogo Primorcev je moral zaradi fašizma v svet in tako je prišel v Argentino že leta 1928. Kot zaveden Slovenec se je po prihodu včlanil v Slovensko podporno društvo v Devotu (sedaj preimenovano Triglav) ter mu ostal zvest do smrti. Za njim žalujejo žena Klementina roj. Besednjak, hčerki Agata por. Mozetič, Vida por. Levpušek, sin Alojz z družinami, bratranec Kazimir Keber z družino ter brat Drago v domovini in sestra Zofija v Franciji.

Naj počiva v miru!

CASTELAR (Slovenska pristava)

9. redni občni zbor

Letošnji 9. redni občni zbor društva Slovenska pristava, ki je bil dne 24. avgusta, je prikazal notranje in zunanje delo. Volitev to pot ni bilo, pač pa so bila poročila upravnega odbora važna in pomembna tako glede rasti društva in rasti gradnje doma na Pristavi.

Predsednik France Rant je odprl občni zbor po nedeljski maši ob 11.15, pozdravil vse udeležence, se jim zahvalil za zaupanje in napovedal dnevni red. Po običajnih formalnostih je bil izvoljen za zapisnikarja Slavimir Batagelj, ki je nato prebral zapisnik lanskega občnega zbora, katerega so člani soglasno odobrili.

Sledila so poročila odbornikov, ki so prikazali jasno sliko vsega dela na Pristavi. Društvo je tudi v pretekli poslovni dobi dalo večino svojih sil v delo za izgradnjo doma dasi to ni glavni namen društva. Toda brez udobnih prostorov si je težko zamisliti uspešno širjenje in poglobljanje duhovnih vrednot ter krepitev in ohranitev slovenske zavesti zlasti med mladino. Zato si je treba vzeti zaključne besede v tajnikovem poročilu k srcu: „Če hočemo dočakati dan, ko bo naša Pristava končana, da bomo imeli tu ugodnosti, ki si jih želimo imeti, da bo za nas in za našo mladino Pristava drugi dom, moramo vsi, res vsi pomagati in sodelovati: denarno, z delom in z nasveti.“ Blagajnik je z njemu znano natančnostjo s številkami dokazal, da zna primerno obrniti vsak denar — za gradnjo, ki pač požira lepe vsote, a dom počasi le pridobiva tudi končno obliko. Gospodar je potožil, da bo treba tudi društveni inventar, predvsem posodo, počasi obnoviti. Za to bo treba tudi denarja. Kulturni referent je poročal, da bo mogoče letos v novi poslovni dobi bolje zastaviti z delom. Napovedal je bolj načrte za naprej, kajti doslej mu po- ključno delo ni dopuščalo uspešno pospeševati kulturno rast. Tudi bo mogoče lažje izvesti vse prireditve, odkar dvorana v prvem nadstropju z odrom kar čaka na poživitev kulturnih nastopov.

Gradbeni referent je nadrobno poročal o delu z zidavo. Omenil je tudi dragoceno prostovoljno delo mladine in starejših, še posebej je omenil brezplačno delo plesarskega mojstra g. Zanošarja, ki je s svojim družabnikom izdelal kapelo. Za kapelo je naredila gđ. Alice Fajdiga v lesu trpečega Kristu-

sa, križ pa je delo mizarskega mojstra Gričarja. Kapela je bila nared za praznovanje zlate maše našega župnika Matije Lamovška.

Mladinska referentka je poročala o svojem stalnem stiku z mladinskima organizacijama in drugimi, ki se tudi ukvarjajo z delom za mladino in se tudi zahvalila vsem za uspešno sodelovanje pri koordiniranju dela.

Predsednik se je nato podrobno zahvalil vsem, ki so na kakršenkoli način, sodelovali pri društvenem delu, tako odbornikom kakor tudi članom in mladini. Poudaril je, da je skupno, složno delo edino zagotovilo za uspešno delo društva.

V imenu nadzornega odbora je dr. Julij Savelli poročal, da so se člani tega odbora udeleževali sej upravnega odbora in bili tako tudi na tekočem o vsem. Prav tako so seveda pregledali društvene knjige, ki so vodene z vso skrbnostjo.

Pri debati o poročilih je nato France Pernišek predlagal še posebej zahvalo g. župniku Matiji Lamovski za požrtvovalno sodelovanje, pa tudi za vsa denarna sredstva, ki jih je dal gospod župnik za zidavo. Zahvalil se je tudi mladim odbornikom, ki se z udeležbo na sejah vpljujejo v delo društva, katerega vodstvo bodo počasi prevzeli.

Pri predlogih in slučajnostih je bilo znova sproženo preče vprašanje stalnega oskrbnika na Pristavi ter prošnja o povečanju „dežurnih“. Vprašanje oskrbnika je bilo izrecno naročeno odboru, naj čimprej poišče pravo rešitev. Občni zbor je pred zaključkom sprejel še predlog o zvišanju članarine na 10 pesov mesečno. Blagajnik je seveda še primerno omenil, da ni dovolj sprejeti predlog, ampak tudi poravnati članarino. Saj je redno plačevanje tudi dokaz, da članstvo res sodeluje z društvom.

Bratje Jerman — prvaki

Ob zaključku lista smo prejeli telegrafsko sporočilo o uspehu mladih Slovencev na argentinskem smučarskem prvenstvu, ki se odvija v Bariločah. V nordijski disciplini so bratje Jerman odnesli kar tri prva mesta. V moški kategoriji je bil prvak Marko Jerman, medtem ko je Matjaž zasedel 3. mesto. Naslov mladinskega prvaka je osvojil Martin Jerman. V štafeti pa je zmagala ekipa Club Andino Bariloche, ki so jo sestavljali Matjaž, Martin in Marko Jerman.

K izrednemu uspehu moremo mladim rojakom le čestitati, in jim želiti še mnogo lepih uspehov.

ZAHVALA

Ob priliki blagoslovitve Zavetišča škofa dr. Gregorija Rožmana, je mnogo rojakov na kak poseben način darovalo ali pripomoglo k dobremu uspehu.

Mladega voliča je daroval Jože Kržišnik, prašček pa je bil dar Lojzeta Šilerja. Mendoško vino je poklonilo podjetje Peter Bajda in sinovi. Zveza slovenskih mater in žena, odsek San Justo je pripravila okusne krofe, Lige žena-Mati iz San Martina lectova srca, Osrednja zveza slovenskih mater in žena pa kavo. Vsem darovalkam in darovalcem se Odbor prisrčno zahvaljuje. Pravtako prisrčna hvala vsem gospe, dekletom in gospodom, ki so pomagali v kuhinji ali pa pri postrežbi ter vsem darovalcem peciva.

DUHOVNE VAJE

Za izobražence: 12., 13. in 14. septembra. Vodil jih bo žpk. Tone Ogrin.

RES TUJCI V DOMOVINI

(Nad. s 1. str.)

tožbo, čeprav je izjavila, da je film (ki realno kaže položaj Slovencev na Koroškem) — neobjektiven.

Pred obravnavo na Dunaju je izjavil Narodni svet koroških Slovencev, da zadnji dogodki na Koroškem dokazujejo, da so koroški Slovenci tudi v ožji domovini le tujci. Kot primere takega ravnanja z njimi je NSKS navedel dogodke v zvezi s pliberškim sejmom, kjer tudi danes ni mogoče, da bi bili domačini povabljeni na to prireditve s plakati v svoji materinščini. Prav tako so tujci v domovini vsi prebivalci okraja Velikovec, predvsem pa občani tega „mesta Evrope“, kajti že nekaj let ni mogoče, da bi dobili Slovenci mestno dvorano za kako prireditve. Druge dvorane namreč v Velikovec ni. Kot tujci v domovini pa se lahko čutijo tudi vsi koroški Slovenci, kajti mestna občina Celovec je zabranila koroškim Slovincem nakup zemljišča v centru koroške metropole s tem, da je kratkoma prenamenila zemljišče v „park“ in „mestni muzej“. Kje je torej neobjektivnost?

Vsem sorodnikom naše sožalje.

LJUBLJANA — V cerkvi sv. Petra je 17. avgusta orgelski mojster Hubert Bergant zaključil svoj veliki podvig: V petnajstih večerih, v okviru 23. mednarodnih poletnih prireditev — je predstavil celotno delo Johanna Sebastiania Bacha. Na tem zadnjem koncertu je odigral osem malih preludijev in fug ter pet koncertov.

NOVO MESTO — Na novomeško gimnazijo se je letos vpisalo v prvi razred kar 182 dijakov. Gimnazijsko vodstvo je sprva nameravalo odkloniti 62 vpisanih, ker so želeli odpreti le štiri paralele. Končno so sprejeli vse in odprli za 182 prvošolcev šest paralel. Za to bodo seveda potrebni dodatni napori, kajti profesorski zbor se ni povečal.

LJUBLJANA — Za mednarodni vinski sejem, ki je od 29. avgusta do 7. septembra bil na Gospodarskem razstavišču, so iz raznih držav poslali v oceno poleg vin tudi 66 vzorcev sadnih sokov. Mednarodna komisija je najvišje ocenila marelični sok, ki ga dela Fructal-Alko iz Ajdovšine. Razen tega je komisija podelila eno zlato medaljo (Avstriji) ter 24 srebrnih medalj in 17 pisemnih priznanj.

LJUBLJANA — Proizvodnja slovenske industrije zadnje mesece strmo pada. Sicer je bila v juliju še za 0,1 odstotka višja kot julija 1974, a je ta desetina odstotka napihnjena, ker je bila lanska julijska proizvodnja, na katere podlagi so izračunali letošnji odstotek, nižja kot leta 1973. Sicer pa gibanje ravni industrijske proizvodnje kaže strmo padanje že od letošnjega aprila dalje. Da ni odstotek še nižji, je pripisati le dejstvu, da je letos v juliju kovinska industrija zvišala proizvodnjo za 11 odstotkov, skoraj vse ostale zvrsti pa so padle v primerjavi z lanskim letom. Še slabše je gibanje kazalcev, ki kažejo možnosti za naprej. Zaloga gotovih produktov se veča. To pomeni, da v zalohah leži preveč obratnega denarja. S tem se slabi plačilna sposobnost podjetij. Ta je po uradnih poročilih kar za polovico slabša kot lani julija. Zaskrbljenost podjetij povzroča majhna naročila za domače in za tuji trg ter slaba preskrbljenost z uvoženimi deli in surovinami.

KOPER — Lani v novembru je stara hiša, brez strank v Soški ulici, po nekem neurju začela vidno kazati znake razpadanja. Strokovnjaki, ki so bili poklicani na ogled, so to ugotovili. Sedaj pa je stopila v akcijo birokracija: Poslopje brez lastnika — stanovanjska skupnost je izjavila, da je nima na spisku. Kljub temu je stanovanjska skupnost poslala svojega oglednika, da bi ugotovil, ali se hišo splača vzeti na „spisek“. Ta je dejal, da je edina rešitev porušenje. Ostalo je pri ugotovitvi. Kasneje se je začel postopek za rušenje, toda stari stavbi se je bolj mudilo: 11. avgusta ponoči se je začela stavba sama rušiti.

† Fani Maroltova

Dne 1. t. m. zvečer je umrla gospa Franciška Marolt r. Oman, vdova po pokojnem pisatelju in umetnostnem zgodovinarju Marjanu Maroltu. Zadnje čase je malo bolehal, tožila je, da jo teži v požiralniku, ni pa čutila nobenih posebnih bolečin. V ponedeljek jo je napadlo, prepeljali so jo v bolnišnico v Haedo, kjer je bruhnila kri iz grla ter umrla. Imela je raka v požiralniku. Prepeljali so truplo na dom hčerke Polonce por. Makek, kjer je po smrti moža živela v krogu svojih najbližjih.

Pokojnica je bila stara 68 let ter je doživela mnogo lepega in tudi grenkega v življenju. Rojena je bila v Trstu, toda po očetu je bila s Sorskega polja iz Strazišča pri Kranju. V Celju se je seznanila s tedanjim odvetniškim pripravnikom umetnostnem zgodovinarjem Marjanom Maroltom in se z njim poročila v Ljubljani v šempeterški cerkvi, kjer ju je poročil pokojni župnik Košmerlj l. 1929. Ko je Marolt postal samostojni odvetnik, se je preselila z njim na njegov dom v Verdu pri Vrhniki, kjer je mož kot edini sin — poleg treh sester — vrhniškega zdravnika, župana in veleposestnika dr. Marolta podedoval veliko premoženje, skupino hiš, mlin in žago. Mož je upravljal svojo

MARIBOR — Po zadnjih ugotovitvah bo letošnja letina jabolk v Sloveniji zelo slaba. Neurja in toče so krepko pripomogle k taki letini. Cenijo, da bodo pridelali v Sloveniji 1900 vagonov jabolk; a sadjarji menijo, da je ocena preveč optimistična. Bolj normalen bo pridelek hrušk; letos jih bodo po cenitvah pridelali za 490 vagonov, lani pa 503; jabolk so lani pridelali kar 3600 vagonov. Sadjarji se tudi že menijo o proizvodnih cenah: te naj bi se gibale od 5 do 7 dinarjev za kilogram. Po čem jih bo moral kupovati navadni „občan“, pa še niso razpravljali.

ZAGORJE — V Kisovcu pripravljajo novo tovarno za izdelke iz plinobetonu. Ta nova tovarna bo nadomestila rudniški obrat v Kisovcu, kjer bodo prenehali kopati premog. Za proizvodnjo izdelkov iz plinobetonu bodo uporabljali izključno domače surovine: trboveljski cement, kremnečev pesek, zagorsko apno in aluminijev prah iz Kamnika. V prvi fazi proizvodnje bo zaposlenih 180 delavcev, pozneje pa bo dobilo delo še šestdeset oseb. Pri zaposlovanju bodo imeli prednost rudarji iz kisikovega obrata.

Umrl so od 14. do 20. avgusta 1975:

LJUBLJANA: Helena Pleteršek r. Razinger; Pavla Stropnik (78); Ferdinand Foltyn (64), keramik v p.; Helena Kajfež, up. (70); Viktor Pokorn; Leopold Mendaš, polk. v p.; Štefanija Kukec r. Vabič; Mara Vidic (85), učit. v p.; Franc Zajc; Helena Faganel r. Berce; Marija Ratajec r. Gublinec; Franc Oražem, up.; Anton Koželj; Franciška Hreščak r. Jančič, prababica; Ivan Tomazič; Ana Gril (72); Herma Kavčič r. Turk, farm. teh. v p.; Janez Velkavrh; Jožefa Juvanec, up. (80); Ivan Novak, sofer v p.; Marija Martina Babič, uršulinka; Tomo Dominko, pilot; Emil Šabič, tiskar; Roman Potončnik; Jože Cestnik, namešč. „Slovenski vino“; Martin Hodalič, briv. m. v p.; Janko Trošt, ravn. mešč. šole v p.; Franc Piriš, betoner.

RAZNI KRAJI: Peter Podobnik, mesar, Škofja Loka; Anton Metličar, delavec, Šmarje pri Jelšah; Tončka Cerar, Dob pri Domžalah; Ivan Šalamon, up., Krško; Franc Kosmač, dipl. elektr. teh., Maribor; Sonja Zakovšek r. Kocjančič, Domžale; Karel Štrukelj, up., Kranj; Ivan Gruden, up., (79), Cerkno; Maks Winkler, Lokovec; Nace Stanovnik, up., Vrhnika; Franc Polzelnik (81), pos. Velika Slevica; Jože Leskovec, delavec, Rovte; Ivanka Jakomin r. Maren (74), Kamnik; Franc Jaklič, pos. Višnja gora; Jože Bergant, pos. Sv. Florjan nad Škofjo Loko; Alojz Dragoš, kriminalist, Kranj; Alojz Čarman, str. tehnik, Sp. Senica; Silvester Kompan, Celje; Ana Rovtar r. Rozman (78), Križe pri Trzinu; Branko Krempelj, pleskar, Kamnik; Venčeslav Lipar, delavec, Medvede; dr. inž. Rudolf Pipan, gozd. sv. v p., Gorenja vas; Olga Blažič r. Bofulin, Šempeter; Majda Kristan, knjigov., Stožice; Ljudmila Kristan, up., Celje; Stane Zalar, biv. gostilničar, Predstruge; dr. Jakob Rebernik (85), v zdr. svet. v p., Celje; Štefan Györköš, dekan in biv. župnik v Kostrovici, Murska Sobotna; Franc Kolar, Planina pri Rakeku; Milan Telstar, Kočevje; Draga Zuža (89), Žalec.

odvetniško pisarno v Vrhniki, veliko posestvo pa je slonelo na močnih ramenih gosposdinje, gospe Fani. Imela sta štiri otroke, dva sina in dve hčeri. Najstarejši, Janez je bil vrnjen iz Vetrinja, toda kot mladoletnika ga niso ubili, temveč poslali na „prevzgojo“. Zdej je uradnik v Ljubljani in hčerka je bila lani skoraj eno leto pri svoji babici. Najstarejša hči Mojca se je poročila v taborišču v Barletti, kjer je bil oče direktor gimnazije, ter je živela v Nemčiji do l. 1959. Zapustila je dva sina in eno hčer. Tudi dva vnuka imata že svoje otroke, tako da je g. Maroltova bila že prababica dvema pravnučkom. Mlajši sin živi v Bariločah in ima štiri otroke, h katerim se je babica vsako leto preselila za nekaj mesecev. V Palomarju pa živi hčerka Polonce, žena slikarja Makeka, ki ima tudi tri otroke. Vsej tej številni družini je bila gospa res prava vzdrževalka družinske ljubezni in tradicije.

Bila je velika gospa v svojih bogatih letih v Verdu, kjer je štela med svoje hišne prijateljke vodilne može tedanjega javnega in umetniškega življenja. Dr. Korošec, dr. Natlačen, dr. Kulovec in drugi ter zlasti umetniki so bili deležni njene gostoljubnosti; in njeni služabniki so jo spoštovali kot dobro in človekoljubno gosposdino. Bila je dostojanstvena gospa tudi potem, ko je v begunske taboriščih delila usodo drugih izgnancev; še bolj pa, ko je v Argentini stopila v službo kot tovarniška delavka in kot taka prispevala k vzdrževanju družine več kot njen mož, ki je bil izredno marljiv, a slabo honorirani „kulturni delavec“. Kmalu se je upokojila kot invalid za posledicami ročnega dela. Ko ji je pred tremi leti umrl mož, se je preselila iz dosedanjega stanovanja, ki

ZDA

Ob drugi obletnici „Society for Slovene Studies“

„Society for Slovene Studies“, družba ameriških znanstvenikov, ki se zanimajo za slovenske probleme, stopa v tretje leto svojega delovanja. Njen sedež je pri Kolumbijski univerzi v New Yorku, njeni člani se udeležujejo po številnih ameriških, kanadskih in evropskih univerzah. O aktivnosti družbe govore sporedi slovenskih programov na znanstvenih konferencah, delovanje njenih članov dokumentira družbin *Newsletter* in knjiga esejev *Papers in Slovene Studies*, 1975 (New York, 1975). V dveh letih svojega delovanja se je „Society“ (SSS) uveljavila med znanstvenimi organizacijami, ki se posvečajo slovenskim problemom v angleško govorečem svetu.

Ko se je ob večji publicistični aktivnosti SSS v zadnjem času sprožilo zanimanje slovenskih ljudi po svetu in domovini za „Society“, je primerno, da pojasnimo namen in funkcije nove znanstvene družbe.

SSS je po pravilih — nepridobitna in nepolična znanstvena družba, posvečena pospeševanju tesnejšega sodelovanja med znanstveniki, ki se zanimajo za SLOVENSKE ŠTUDIJE, in posredovanju znanstvenih informacij v slovenističnih strokah s prirejanjem zbornikov, konferenc, in s pripravo publikacij (Člen 2). Člani „Society“ so osebe, ki se zanimajo za kakršnih koli vidih znanstvenih strok, ki obravnavajo probleme Slovenije in Slovencev (Člen 3).

„Society for Slovene Studies“ je torej družba znanstvenikov, ki se aktivno ukvarjajo z raznimi problemi slovenističnih ved. Pod slovenističnimi vedami je razumeti vsa področja, ki se vežejo s prostorsko in časovno eksistenca Slovenije in Slovencev. Njen ožji delovni krog je seveda angleško govoreče okolje in samo po sebi je umevno, da je njeno članstvo v prvi vrsti odprto osebam, ki delujejo v tem okolju. „Society“ je po svojem namenu, aktivnosti in delokrogu edina organizacija te vrste in je bila ustanovljena, ker jo je narekovalo zanimanje za slovenske probleme v svetu.

Morda je prav, če dodamo, da SSS ni etnična organizacija Slovencev, niti ne družba slovenskih kulturnikov v Ameriki. Nasprotno: namen SSS je povezovati Slovence in ne-Slovence, ki imajo smisel in zanimanje za slovenske probleme, jih preučujejo in objavljajo svoje izsledke v glavnem v angleškem jeziku.

SSS prav tako ni organizacija profesorjev-Slovencev na ameriških visokih šolah. Namen „Society“ ni posredovati slovenski etnični intelektualni potencial, ampak razvijati znanstveno aktivnost na slovenističnih problemih. Redni člani „Society“ so torej aktivni znanstveni delavci, medtem ko je podporno članstvo odprto tudi drugim.

Ob drugi obletnici „Society for Slovene Studies“ vabi vse slovenske izobražence, da jo podprejo v njenih prizadevanjih. Naslov: Society for Slovene Studies, Institute on East Central Europe, Columbia University, 420 West 118th Street, New York, N. Y. 10027.

Toussaint Hovecar (New Orleans University)

Rado L. Lencek (Columbia University)

Bogdan C. Novak (University of Toledo)

Carole Rogel (Ohio State University)

Rudolf M. Susel (Arizona State University)

OBVESTILA

SOBOTA, 13. septembra 1975:

V Slovenski hiši ob 19 vabi SKAD na literarni večer. Pričetek s sv. mašo.

V Slov. domu v Carapachayu ob 20 predavanje v zvezi s kampanjo Sloge za varnost.

NEDELJA, 14. septembra 1975:

V Našem domu v San Justu Mladinski dan.

SREDA, 17. septembra 1975

V Slovenskem domu v San Martinu sestanek Lige žena mati, ob 18.30.

SOBOTA, 20. septembra 1975:

V Slovenski hiši ob 20. kulturni večer SKA, posvečen pesniku Hribovškemu.

NEDELJA, 21. septembra 1975:

V Slovenski vasi 25. mladinski dan.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 9. izredni občni zbor.

SOBOTA, 27. septembra 1975:

Na Pristavi v Castelarju ob 20. igrajo deklet iz Ramos Mejie igro „Izgubljeni raj“.

NEDELJA, 28. septembra 1975:

V Slomškovem domu celodnevno slavnost ob obletnici blagoslovitve doma.

NEDELJA, 5. oktobra 1975:

V Slovenskem domu v San Martinu velika sazmartinska tombola, ob 15.30.

5. kulturni večer SKA bo v soboto 20. septembra 1975 in bo posvečen Spominu pesnika Ivana Hribovška ob 30-letnici njegove smrti. Prirejata ga Literarni in Dramatski odsek Sodelujejo: Fr. Papež (uvodna beseda), Vladimir Kos (esej o Hribovškovi poeziji), Tine Debeljak (Jože Javoršek in dvojje Hribovškovihih pism iz Vetrinja) ter recitatorji njegovih pesmi. Vabljeni!

SDO Slovenska Vas SFZ

25. Mladinski dan

NA POMLADANSKI DAN, 21. SEPTEMBRA

DOPOLDNE

9.30 Mladinska sv. maša
11.00 Tekmovanje v Odbojki SDO
13.00 Skupno kosilo

POPOLDNE

14.00 Nadaljevanje odbojke SDO
Finala v nogometu SFZ
16.00 Kulturni program, nastopi, telovadba in narodni plesi
18.00 Razdelitev pokalov —
Prosta zabava

Sodeluje „Duc in altum“

V NEDELJO,
23. SEPTEMBRA

Vsi rojaki Velikega Buenos Airesa pristrčno vabljeni na ZEGNANJE ob obletnici Slomškovega doma — zadnjo nedeljo v septembru. Na svidenje!

Naš dom

San Justo

Mladinski dan

V nedeljo, 14. septembra 1975

Ob 8: mladinska maša; ob 16,30 kulturni program —

Sodeluje: „DUC IN ALTUM“

PRISTAVA V CASTELARJU

v soboto, 27. 9. 1975 ob 20

Igra „IZGUBLJENI RAJ“

igrajo dekleta iz Ramos Mejije v režiji
gospa Eme Blejec

Zaradi majhne neprevidnosti lahko nastane v vaši hiši požar. Da to preprečite,

sledite kampanji Sloge za varnost.

Čna vam pripada previdnost tudi pri vaših domarnih naložbah.

KREDITNA ZADRUGA „SLOGA“ Z. Z. O. Z.

vam že 20 let varno upravlja vaš denar.

Bartolomé Mitre 97, Ramos Mejía — T. E. 658-6574

Uradne ure: ponedeljek, sredo, petek od 15. do 19. ure.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitev ure na privatni
telefon 628-4188.

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE ZAMORA

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGROYEN 8354/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem
velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

Ludvik Puš

NA DOLGO POT

„Saj si že uganil kdo je, ali ne? Takoj sem se spomnil nate, in v prepričanju, da ne boš odklonil, sem sestram povedal, da vem za moža z velikimi skušnjami v organizaciji in vodstvu kmetijskega šolstva. Je begunec iz Ljubljane in bo tako tudi njemu zelo ustrezno. Obljubil sem jim, da ga naprosim in upam, da bo sprejel. Kako misliš ti o tem: ali bi hotel sprejeti mesto? Veliko in važno nalogo boš prevzel v korist slovenskega ljudstva na Koroškem, ker boš pripravil pogoje za otvoritev gospodinjstva tečajja že to jesen, hkrati boš vodilno vplival na celotno vzgojno osnovo te ustanove in lahko tudi nekatere predmete poučeval. Sestre ti bodo hvaležne in bodo gledale, da boš imel primerno stanovanje in da tudi glede prehrane ne boš v stiski. Pozneje se bo tudi za kak honorar uredilo, za enkrat so pa sestre še revne.“

Obrnil se je proti meni, kaj bom odgovoril.

„Bil sem v Rožeku, kjer mi je tamošnji župnik, zaveden Slovenec, tožil, da nima organista in pevovodje za slovenski farni zbor. Nič nisem drugega rekel kot to, da bi rad tebe spravil na gospodinjstvo šolo v št. Peter, in pristavil, da si glasbenik. Ves navdušen me je začel nagovarjati, naj te pregovorim, da bi prevzel tudi nedeljsko orglanje in vodstvo petja v Rožeku, ki je od št. Petra oddaljen le nekaj več

kot za dober sprehod. Šel ti bo v vsem na roko in tvoje delo primerno honoriral, kakor se bosta zmenila. No, sedaj sem ti povedal vse. Vidiš, da te v Rožu potrebujejo in te bodo z veseljem in hvaležno sprejeli. Kombinacija omenjenih dveh aktivnosti bo seveda nekoliko naporna, toda ti si še mlad in zdrav ter boš obojemu kos.“

Obljubil sem prijatelju, da pojdem v najkrajšem času k sestram v št. Peter, kjer bomo skupno pretresli prabnem moje morebitne delavnosti na šoli in skušali najti sporazumno rešitev. Če bo ta pozitivna — kar upam — se bom oglasil tudi pri Rožeškem fajmoštru, da vidim, kako si vso stvar zamišlja, ter presodim, ali je izvedljiva. Zadovoljen mi je stisnil roko trdno prepričan, da se bo njegov načrt uresničil v vsem obsegu. Ker je bil zelo dober človek, je bil vesel, da bo tudi meni osebno s tem kaj pomagal.

Šel sem na ogled k sestram v št. Petru in sem uvidel, da me je tam treba. Brez mojega vodilnega in intenzivnega prijema celotne organizacije prvega gospodinjstva tečajja, ki naj bi se začel prve dni novembra tistega leta, tečajja ne bo, ker so sestre v tem oziru neizkušene in boječe. Tako bo ena zima zgubljena za izobrazbo kmečkih deklet. Vprašanje je, kdaj bi same sploh mogle začeti s šolo, in če bodo začele, kako se jim bo izteklo. Kdor ve, koliko

(33)

sem imel opraviti z izobrazbo kmečke mladine in koliko nanjo dam, bo lahko razumel, da sem moral z veseljem zagrabiti za delo; bilo mi je ljubo in se mi je dobro prileglo.

Potem sem se ustavil pri župniku v Rožeku, ki mi je z razumevanjem napravil vodstvo cerkvene slovenske glasbe v njegovi cerkvi toliko lahko in mi tako vneto prigovarjal, da sem sklenil prevzeti. Vrnil sem se iz Roža drugačen kot sem šel tja. Videl sem perečo nujno narodnega dela v šoli in v cerkvi, sklenil sem z vsemi močmi poprijeti, in sem se iz begunca spremenil v javnega delavca na slovenski zemlji na Koroškem. To je prav kmalu postalo zame usodno.

Razplet moje preselitve v Rož se je odigral ravno v dobi, ko sva z Ostermannom družno pritiskala kljuko na stanovanjskem uradu; nič mi nisem o tem črnil. Bil sem previden. Če se izkaže, da moja misija v Rožu iz tega ali onega razloga v teh kruljavih razmerah ne bo uspevala, se bova z Minko enostavno vrnila iz Celovca, kjer bo na naju čakalo težko priborjeno stanovanje, ki bo naše.

In tako se je lepega poletnega dne ustavljal pred hišo na Völkermarkterstrasse Ostermannov voz, naložil najino lastnino, ki se je bila že nekoliko namnožila, in jo izložil v novem „stanovanju“. Ali ni bila za one dni to velika reč? Brez aktivnega posega mojega novega gospodarja v birokratski potek bi ga nikoli ne bil dobil. Potem sva bila oba zadovoljna. On je rad videl, da sva se veselila, nama pa je bilo prijetno

stanovati v hiši takega dobrega, vsestransko naklonjenega človeka. In je bilo na obe strani prav.

Preselitev v Rož je med tem zorela. Nekajkrat sem se peljal z železnico in jo s postaje peš mahnil v Ražunovo šolo v št. Petru, kjer so slovenske redovnice z mojim sodelovanjem začele načrtno pripravljati predpogoje za začetek gospodinjstva šole tisto jesen. Mnogo je bilo treba še storiti in pripraviti preden se je mogel tečaj končno javno razpisati in pričetek šole za november določiti.

Doma sem ob pripravni priliki gospodarju povedal, da pojdeva z ženo v Rož; zaupal sem mu tudi, zakaj grem, na čigavo željo in kaj bo tam moj delokrog. Kljub temu, da res nisem vedel, kako dolgo bom pri vodstvu šole potreben, sem s poudarkom naglašal, da je moj odhod povsem začasen in da se bom v doglednem času vrnil. Za to bom obdržal stanovanje v njegovi hiši in plačeval stanarino. Še sanjalo se mi ni, da je moje zatiranje o začasnosti izselitve zelo stvarno.

Pri Reparjevih v Veljni vasi novice niso bili nič veseli. Navadili so se bili mojih obiskov, videti je bilo, da jih bodo pogrešali vsi, zlasti moj deški učenc, ki se je ustrašil, kako bo brez moje pomoči in navodil sam čebelaril. Kaj hočemo! Na tem svetu vse mine, hudo počasi, lepo in dobro pa hitro, nenadoma.

Na gospodinjstvo šoli v št. Petru

Kakor furija je drvel šofer največjega trgovskega podjetja v št. Jakobu v Rožu s svojim tovornjakom na dan

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Starč
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. F. 69-9503
Argentina
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.233.341

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1975 za Argentino \$ 440.— (44.000), pri pošiljanju po pošti \$ 460.— (46.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 18 USA dol.; za Evropo 21 USA dol. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je 5. 9. t. l. v 75 letu starosti umrl naš dragi mož, oče in brat, gospod

Ludvik Pičulin

K zadnjemu počitku smo ga spremili na pokopališče Chacarita. Priporočamo ga vsem v molitvah.

Zalujoči:

žena Klementina roj. Besednjak
otroci Aagata por. Mozetič, Vida por. Levpušček in Alojz z družinami,
brat Drago in sestra Zofija,
bratranec Kazimir Keber z družino.

Buenos Aires, Slovenija, Francija

Vsemogočni je dne 1. septembra 1975 poklical k sebi našo drago mamo, gospo

Fani Marolt

Vstajenja čaka na pokopališču v San Martinu.

Lepo se zahvaljujemo: č. g. Juretu Rodetu za pogrebno sv. mašo in za vodstvo pogreba; družini Petriček in g. Kržišniku za vso njihovo pomoč; in dr. Tinetu Debeljaku za poslovilne besede ob grobu. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so jo prišli kropiti in so jo spremili na zadnji poti.

Zalujoči:

sin Janez z družino;
hčerka Polonca z družino;
sin Primož z družino
v imenu vsega sorodstva.

Benos Aires, Ljubljana, Bariloche, 2. sept. 1975

10. avgusta 1946 iz Celovca proti domu. Iskat je bil prišel za svojega gospodarja raznega blaga in ga nabral skoraj do vrha odprtega tovornjaka. Sestre v št. Petru so se zanimale, kdaj pojde in so prosile, naj bi se spotoma oglasil tudi pri Ostermannu v Welzeneggu. Tam naj naloži najino prtljago in vzame s seboj tudi naju z ženo in vse prepelje k njim na šolo. Šoferska kabina je bila videti že zasedena, ko se je voz ustavil pri Ostermannu, vendar se je za ženo še našlo nekaj prostora, če so se stisnili. Sam sem si pa našel prostor med zaboji in vrečami. Dan je bil lep in zelo tople, pihanje na naglo vozečem avtomobilu zatorej ni bilo ostro, marveč le hladilno, pokrajinska scenarija čudovita.

Od slikovitega Vrbskega jezera smo zavili proti Rožeku, tam prekoračili Dravo, se komaj zavedeli lepote teh čudovitih krajev, pa je voz že stal pred šolskim poslopjem v št. Petru.

Sestra prednica nama je odkazala lepo, prostorno sobo v prvem nadstropju, primerno opremljeno. Na drugi strani širokega hodnika je bila pisarna, kjer bom odslej uredniševal svojo nalogo po načrtih, ki sem jih bil med tem izdelal v svoji glavi. Sestrsko družino naju je prijazno sprejela, življenje med njimi nama je bilo prijetno, ker so vse — razen ene — očitno izkazovale gostoljubno naklonjenost in privrženost. Za tisto eno, edino, je prednica pojasnila, da je vzrok njene neprijaznosti vpliv njenega brata, ki ima med koroškimi partizani važnejšo vlogo.

(Bo še)